

12.9.2024

Rajapalojen kulta-kobolttikaivoshankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelma, Ylitornio, Rovaniemi

Mawson Oy suunnittelee Rajapalojen kulta-kobolttikaivoshanketta Rovaniemen ja Ylitornion rajalle, noin 35 kilometrin päähän Rovaniemen keskustasta. Hanke koostuu viidestä maanalaisesta louhoksesta, joista neljä sijaitsee Mustiaapa-Kaattasjärven Natura 2000 -alueella. Kulku Natura-alueen ulkopuolella sijaitsevalle esiintymälle tapahtuu kaikissa vaihtoehdoissa maan päällä kulkevaa tietä pitkin.

Rajapalojen kulta-kobolttiesiintymän tunnetut mineraalivarannot ovat 10,91 miljoonaa tonnia. Malmia louhitaan noin 1,5 milj. tonnia vuodessa. Kaivoksen elinkaareksi arvioidaan noin 10 vuotta. Kokonaislouhinnan määrä on 15 Mt. Kultaa tuotetaan vuosittain noin 104 000 unssia ja kobolttirikastetta noin 50 000 tonnia. Rikastamalla malmi käsitellään murskaamalla, jonka jälkeen osa syötteestä ohjataan liuotus- ja vaahdotusprosessiin, osa painovoimaiseen kullan erotukseen. Lopputuotteena syntyy kultaharkkoja ja kobolttirikastetta.

Kaivosalueelle sijoittuvat maanalaisten louhosten lisäksi tehdasalueen toiminnot: rikastamo, sivukiven läjitysalue, rikastushiekka-allas, tarvekilouhos, malmin välivarastoalue, pintamaiden sijoitusalue, pastalaitos, lämpölaitos, toimisto- ja laboratoriotilat, vesien käsittelyrakenteet ja vesivarastoaltaat, polttoaineen jakelupiste ja varikkotilat, räjähdysaineiden varasto sekä kaivostie. Tehdasalueen toimintojen yhteenlaskettu pinta-ala on 128–175 hehtaaria.

Hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (YVA-laki, 252/2017) mukaista ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA-menettely). YVA-ohjelma on hankkeesta vastaavan laatima suunnitelma ympäristövaikutusten arviointimenettelyn toteutuksesta. Hankkeesta vastaava esittää vaihtoehtojen vertailun ja muun arvioinnin tulokset YVA-selostuksessa.

YVA-menettelyssä tarkastellaan kolmea eri vaihtoehtoa (VE1, VE2, VE3). Lisäksi tarkastelussa on hankkeen toteuttamatta jättäminen eli vaihtoehto VE0.

Vaihtoehto VE0: Hanketta ei toteuteta.

Vaihtoehto VE1: Kulku kaikille esiintymille tapahtuu kaivosliikennettä varten suunniteltua maan päällä kulkevaa kaivostietä pitkin. Jokaisen esiintymän kohdalle tehdään erillinen tunneliaukko, josta on käynti maan alle louhokseen johtavaan vinotunneliin. Louhostilojen ilmanvaihto toteutetaan jokaisen esiintymän kohdalle sijoittuvan pystykuilun kautta ja kullekin ilmanvaihtokuilulle rakennetaan lyhyt huoltotieyhteys kaivostieltä. Sivukiven määrä on 4,5 Mt.

Vaihtoehto VE2: Kulku Natura-alueen alla olevalle neljälle malmiesiintymälle tapahtuu maanalaista tunnelia pitkin, jonka sisäänmenoaukko sijaitsee 450 metrin päässä Natura-alueen rajasta. Louhostilojen ilmanvaihto toteutetaan jokaisen esiintymän kohdalle sijoitettavan

pystykuilun kautta ja ilmanvaihtokuiluille rakennetaan kevyet huoltotiet tehdasalueelta. Sivukiven määrä on 4,8 Mt.

Vaihtoehto VE3: Kulku Natura-alueen alla olevalle neljälle malmiesiintymälle tapahtuu kaksoistunnelin kautta, eli kaikki liikenne ja louhosten ilmanvaihtoon tarvittavat rakenteet ovat maan alla. Tunneleiden sisäänmenoaukko sijaitsee 450 metrin päässä Natura-alueen rajasta. Kaksoistunnelin toinen tunneli toimii kaivosliikenteen kulkureittinä ja toinen tunneli ilmanvaihto-, huolto- ja hätäpoistumisreittinä. Sivukiven määrä on 6,0 Mt.

Lisäksi hankkeessa tarkastellaan kahta vaihtoehtoista tehdasalueen sijaintia sekä kolmea raaka- ja talousveden ottovaihtoehtoa. Hankkeessa tarkastellaan myös kaivosalueen ulkopuolelle rakennettavaa vaihtoehtoista maanalaista huoltokäytävää, jossa sijaitsee sähkönsiirtoon tarvittava 110 kV voimajohto, tietoliikennekaapeli sekä hulevesien ja käsiteltyjen kaivosvesien purkupuutki. Vesien johtaminen tapahtuu Kemijokeen Muurolan pohjois- tai eteläpuolelle. Pohjoisen putkilinjausvaihtoehdon pituus on 23 km ja eteläisen 21 km. Purkupuutki asennetaan 1–3 metrin syvyyteen. Lisäksi tarkastellaan mahdollisuutta kunnalliseen jätevedenkäsittelyyn Rovaniemellä. Hankkeen tarvitsema 110 kV:n voimajohto rakennetaan osittain maan alle purkupuutken yhteyteen ja osittain maanpäällisenä ilmajohtona. Pohjoinen voimajohtovaihtoehto liitetään kantaverkkoon Valajaskoskella ja eteläinen vaihtoehto Petäjäskoskella.

Nähtävillä olo

Arviointiohjelma on nähtävillä **12.9.–28.10.2024** seuraavissa paikoissa:

- Ylitornion kunta, kunnanvirasto, Alkkulanraitti 55
- Rovaniemen kaupunki, Osviitta, Koskikatu 19
- Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus), Hallituskatu 3 B
- Sähköisesti verkkosivuilla [ymparisto.fi/rajapalojenkaivos-YVA](https://www.ymparisto.fi/rajapalojenkaivos-YVA)

YVA-ohjelmaan on mahdollisuus tutustua myös Tornionlaakson kirjastossa Ylitornion toimipisteellä (Alkkulanraitti 31) ja Rovaniemen asemakirjastossa (Lapinkävijäntie 2).

Lapin ELY-keskus antaa arviointiohjelmasta yhteysviranomaisen lausunnon kuukauden kuluessa nähtävillä olon päätyttyä. Lausunnossa esitetään samalla yhteenveto muista lausunnoista ja mielipiteistä. Lausunto julkaistaan internetissä yllä mainitussa osoitteessa ja pidetään nähtävänä edellä mainituissa paikoissa koko YVA-menettelyn ajan.

Yleisötilaisuus

Hanketta ja YVA-ohjelmaa koskevat yleisötilaisuudet pidetään **30.9.2024 klo 18 alkaen** Ylitornion kunnantalolla, valtuustosalissa (Alkkulanraitti 55) **sekä 3.10.2024 klo 18 alkaen** Muurolan koululla (Koulukaari 2–4). Kahvitarjoilu on klo 17.30 alkaen. Tilaisuudet ovat kaikille avoimia. Ylitornion tilaisuuteen voi osallistua myös etänä. Osallistumislinkki julkaistaan ennen tilaisuutta yllä mainitulla ympäristöhallinnon verkkosivulla. Muurolan tilaisuudessa ei ole etäyhteyksiä.

Mielipiteiden esittäminen

Arviointiohjelmasta voi esittää mielipiteitä kirjallisesti toimittamalla ne **viimeistään 28.10.2024** Lapin ELY-keskukseen sähköpostitse: kirjaamo.lappi@ely-keskus.fi tai postitse: Lapin ELY-keskus, PL 8060, 96101 Rovaniemi. Mielipiteissä ja lausunnoissa pyydetään mainitsemaan asian diaarinumero LAPELY/4159/2020.

Lisätietoja

Hanke: Noora Ahola, puh. +358 505 213 515, sähköposti nahola@mawson.fi (hankkeesta vastaava, Mawson Oy)

Vaikutusten arviointi: Pekka Tuomela, puh. 050 300 5633, sähköposti pekka.tuomela@afry.com (YVA-konsultti, AFRY Finland Oy)

YVA-menettely: Olli Rönkä, puh. 0295 037 184, sähköposti olli.ronka@ely-keskus.fi (yhteysviranomainen, Lapin ELY-keskus)

Rovaniemellä 12.9.2024

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus